

**SAYIŞTAY BAŞKANI M. VECDİ GÖNÜL'ÜN
DENETÇİLİĞE ATANAN, MESLEKTE OTUZ YILINI
DOLDURAN VE EMEKLİYE AYRILAN
MENSUPLARIMIZ İÇİN DÜZENLENEN TÖRENDE
YAPTIKLARI KONUŞMA**

Saygı Değer Misafirler,

Muhterem Emekli Mensuplarımız,

Sayıştay'da Otuz Yılı Dolduran Kıdemli Mensuplarımız,

Kıymetli Meslektaşlarım,

Aramıza Denetçi Olarak Katılan Genç Arkadaşlarım,

Hepinizi sevgi ve saygı ile selâmlıyorum.

Bugün gerekli kursları tamamlayarak Denetçiliğe atanan genç arkadaşlarımıza "sertifika" vermek, 30 yılını dolduran kıdemli mensuplarımıza "hizmet plaketi", emekliye ayrılmış bulunanlara da "şükran plaketi" takdim etmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu toplantı, ilkinin geçen sene düzenlediğimiz türden bir merasimdir. Sayıştayımıza mal olarak gelenekleşmesi en büyük temennimdir. Teşrifinizden dolayı hepinize teşekkür ederim.

Sayın Arkadaşlarım,

Bu tür toplantıları, yaptıklarımızın yapamadıklarımızın, yapması gerekenlerin sergilenme, kendimizi kritik etme, muhasebe yapma fırsatı olarak telâkki ediyorum.

Bazı problemlerimizin olduğu, bunları hep beraber yaşadığımız sizlerin de malumudur. Evvel emirde bina ve yerleşim sorunumuz var. Arşiv sorunumuz var. Servis hizmetlerinde eksiklerimiz var. Memur ve yardımcı hizmetler sınıfına dair personele ilişkin sıkıntılarımız var. İdari personelimizin bazı sorunları var. Yayın ve kütüphane, yemek ve çay hizmetlerinden eksiklerimiz var. Sicil yönetmeliğinde doğan bazı problemlerimiz var. Denetimden kaynaklanan sorunlarımız var. Hizmetiçi eğitime daha fazla önem vermemiz gerekiyor. TBMM ile Sayıştay arasında bilgi akışında bazı sıkıntılarımız var. Bu listeyi daha da uzatmak mümkün. Şunu söyleyeyim ki bunlara bigâne değiliz. Tüm sorunların farkındayız ancak takdir edersiniz ki, bunlardan bazılarının çözümü imkan ve bütçe meselesi. Her zaman imkanımız olmayabiliyor.

Sayın Arkadaşlarım,

Bu mutlu beraberliğimizden bilistifade yapma gayreti içinde olduğumuz bazı hususlara temas etmek istiyorum.

Efendim, dünyamız hızlı bir değişim içinde. 21. yüzyılın arifesinde bu değişimin ivmesi daha da artmış durumda. Bugünün insanı dünün insanı olmadığı gibi, yarının insanı da bugünün insanı olmayacaktır. İnsanlar gibi kurumlar da değişiyor; değişmek zorunludur. Bugün, Sayıştayların kahir ekseriyeti klasik maddî-hukukî doğruluk denetimiyle yetinmemekte; "iktisadilik" ve "verimlilik" esaslarına göre denetim yapmaktadırlar. Yüksek Denetim Kurumları Uluslararası Teşkilatı INTOSAI, üye ülke Sayıştaylarına ısrarla bu hususu tavsiye etmektedir. Dünyadaki bu değişime bigâne kalmamız mümkün değildir. Bunun içindir ki, kamu hizmetlerine tahsis edilen kaynakların verimli, etkin ve tutumlu kullanılmasına ve bu hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesine katkı sağlayacak bir denetim düzeninin tesisinin sağlanması bakımından gerek Sayın Cumhurbaşkanlığına gerek adına denetim yaptığımız Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına sunduğumuz raporlarda şu hususlar ısrarla vurgulanmıştır.

- Sayıştayın denetim alanını sınırlandıran hususların kaldırılarak tüm kamu faaliyetlerinin Sayıştay denetimine tabi tutulması.
- Denetimin etkinliğini artıracak hukuki zeminin oluşturulması..
- Türkiye Büyük Millet Meclisi ile Sayıştay arasındaki bilgi akışının sağlıklı bir zemine oturtulması.
- Vergi mükelleflerinin ödedikleri vergilerin akıbeti konusunda bilgilendirilmesi bakımından halkla ilişkiler hizmetlerinin güçlendirilmesi.
- Özelleştirme uygulamalarının denetiminde Sayıştayın rol üstlenmesi.
- Kamu borçlarının denetiminde daha aktif rol alması.

Kısaca özetlemeye çalıştığım bu genel hedeflerin bazıları yasal düzenlemeye ihtiyaç göstermekte olup, siyasal konjonktürün elvermesi halinde söz konusu tedvinlerin yapılmasına gayret gösterilecektir.

Yeri gelmişken belirtmek isterim ki, Sayıştay Kanunu değişikliği metni, meslek mensupları arasında yapılan iki anket, kurulan komisyon çalışmaları, Anayasa Mahkemesi kararları, INTOSAI standartları, Dünya Bankası raporu, Fransız Sayıştayı uygulamalarının muhassılasıdır. Bu şekliyle kanunlaşması halinde, genel hedeflerimizin bir bölümünün daha tahakkuk şansı doğacaktır. Değişiklik metni tüm parti gruplarına dağıtılmış olup, gerekli mutabakat için çalışmalarımız sürmektedir.

Yasal düzenlemeye hacet olmadığını düşündüğümüz konularda gerekli adımlar atılmıştır. Bu meyanda;

- Yargı dairelerimizin iş bölümü yeniden düzenlenmiştir.

- Sayıştay denetiminin etkinliğini arttırmak, bu güne kadar bir esasa müstenit olmayan hesap dağıtımını belli esaslara bağlamak, mümkün mertebe grup, ekip ve denetçilere aynı dairelerle muhatap kılmak ve denetimde koordinasyonu sağlamak amacıyla denetim alanımız bütçe, kurum ve fonksiyon itibarıyla sınıflandırılmış ve buna uygun olarak gruplar ve gruplar içerisinde de ekipler oluşturulmuştur.

- Denetimdeki öncelikler, idare, gruplar ve denetçilerce müştereken belirlenmektedir. Böylelikle tek sesliliği, çoğulculukta yakalamış bulunuyoruz.

- Anayasal sorumluluğumuz olan gelir ve mal denetimini yaygınlaştırmak amacıyla gruplar oluşturulmuştur.

- Son yıllarda önemleri giderek artan yerel idarelerin denetimine özel bir önem verilmekte olup, yerel idarelerce bağtlanan sözleşmeler bu yıldan itibaren tescile tabi tutulmuştur.

- Sayıştay Denetçi ve Raportörlerinin Denetim ve Çalışma Usulleri Hakkında Yönetmelikte yapılan değişikliklerle mevcut raporlara ilaveten değerlendirme raporu adı altında yeni bir rapor türü kabul edilmiştir ki, bu performans denetimi için çok önemli bir araç olma özelliğindedir.

- Bilgisayar ağının genişletilmesine çalışılmakta olup; Sözleşme Tes-cil ve Kayıt Grubunda bilgisayar uygulanmasına geçilmiştir.

- Yolsuzluk iddialarını tescil amacına dönük olarak tüm basının taranması faaliyeti devam etmektedir.

- Hizmetiçi eğitime önem verilmektedir. Bu yılın ilk iki ayı neredeyse tümüyle bu işe hasredilmiştir. Ancak, bunu yeterli görüyor değiliz. Bunun içindir ki önümüzdeki günlerde Antalya tesisimizde İngilizlerle müştereken bir hizmetiçi eğitim çalışmamız olacaktır. Keza, Kasım ayının başından itibaren Ankara'da bir dizi seminer çalışmamız başlayacaktır.

- Denetimde yapılan yeni planlama anlayışı sonucunda programa aldığımız hesap adedinin neredeyse bir kat arttığını memnuniyetle ifade etmek istiyorum.

Üzerinde önemle durduğumuz diğer bir konu da fiziki denetimdir. Teşkilât Kanunumuzda buna imkân veren hükümler bulunmasına rağmen, her nedense bir türlü uygulamaya geçilememiştir. Kanun hükümlerine işler-

lik kazandırılabilmesi için Denetim Yönetmeliğinde bazı değişiklikler de yapılmış olmasına rağmen, iş, bir türlü pratiğe geçememiştir. Oysa, fiili-fiziki denetim, performans denetime geçişte çok önemli bir dönemeçtir. Fiili-fiziki denetim aşaması yaşanmadan, performans denetimine geçmek mümkün değildir. Bu aşamayı yaşayacağız ki, performans denetimine geçebilelim. Herhangi bir tenkid kasdıyla değil, ancak bir vakıa olduğu için söylemek durumundayım ki, bugüne kadar denetçilerimizin sarf evrakı dışına çıkmaları özendirilmemiştir. Oysa, bunun yapılması gerekiyor; denetçilerimizden, bilirkişiden yararlanma imkânının esirgenmemesi gerekiyor. İşte, tüm bu nedenlerle İzmir ve Samsun'da bazı yatırım harcamaları fiziki denetime tabi tutulmuştur. Bu denetim sırasında, denetçilerimiz, bilirkişiden de istifade yoluna gitmişlerdir. Bunun gibi iki denetçimiz İstanbul'da Vakıf Malları konusunda incelemelerde bulunmuşlardır. Keza, aynı amaçla, Ankara'da bir üniversitemizin sosyal hizmet biriminde incelemeler yapılmıştır. Bu husus, ileriki günlerde bir seminer konusu olarak ariz amik ele alınacaktır. Seminer deyince önümüzdeki günlerde bir dizi seminer yapacağımızı müjdelemek isterim. Bu seminerlerde;

- Denetimde çağdaş gelişmeler ve Türk denetim sistemi,
- Değerlendirme raporları ve Sayıştay raporları,
- Mali analiz teknikleri,
- Yerel idarelerin denetimi,
- Yatırım harcamalarının denetimi,

Konuları işlenecektir.

Bu arada, dış münasebetlerimize de bir nebze temas etmek istiyorum. Bilindiği üzere Yüksek Denetim Kurumları Uluslararası Teşkilâtı (INTOSAI) ile Ekonomik İşbirliği Teşkilâtı Sayıştaylar Birliği (ECOSAI) nin üyesi; Yüksek Denetim Kurumları Avrupa Teşkilâtı (EUROSAI) nin üyesi ve aynı zamanda denetçisi olan Sayıştayımız, son defa 1994 yılı içinde ECOSAI Yönetim Kurulu Başkanlığına seçilmiştir. Bu ilişkilerin gereği olarak;

- İki mensubumuz İngiltere'de Şubat ayında yapılan özelleştirme çalışma grubu toplantısına katılmıştır.

- Bir mensubumuz, İngiltere'de Sayıştay ve İç Denetim İlişkileri konusunda 27-29 Eylül tarihleri arasında düzenlenen bir toplantıya katılarak bir tebliğ sunmuştur.

- İki mensubumuz VET denetimiyle ilgili olarak 4 Ocak - 14 Şubat tarihleri arasında Pakistan'da düzenlenen bir programa katılmıştır.

- İngiltere Sayıştay Başkanı nezaretinde bir heyet Nisan ayında Sayıştayımızı ziyaret etmişlerdir.

- Temmuz ayında Pakistan Sayıştay Başkanı gelmişlerdir.

- Kore ve Kazakistan Sayıştaylarından gelen heyetler kabul edilmişlerdir.

İleriye dönük herhangi bir öngörüde bulunmak istemiyorum. Ancak, bu yoğun ilişkiler, bu tür gidip gelmeleri zorunlu kıldığından, bu temaslar kalıcı olma yolundadır. Keza, mal saymanlıklarının yurtdışı mutemetliklerinin eskiden olduğu gibi denetlenmesi, tarafımızdan istenilen bir husustur.

Son olarak, halen inşaatı devam etmekte olan hizmet binamızın durumunu belirtmek istiyorum. 1994 yılında 25, 26 ve 27 numaralı hakediş ödemeleri yapılmış olup; 6.7.1994 tarihine kadar yapılan işleri gösterir 27 numaralı hakediş raporu itibariyle sözleşme yılı fiatlarıyla yapılan iş tutarı 19.066.725.356.- liradır. Böylece, en son süre uzatımı kararıyla tesbit edilen 1994 yılı ödeneği olan 5.137.303.095.- liranın mezkûr tarih itibariyle 2.912.961.466.- liralık kısmı kullanılmış bulunmaktadır. Müdahalemiz sonucu bina projesinde 200 kalemin üzerinde bazı olumlu değişiklik sağlamış bulunuyoruz. Örneğin;

- Katlar arasındaki mesafe 2.45'den 2.85'e çıkarılmış; yemekhanenin yüksekliği ise 2.45'den 4.25'e çıkarılmıştır.

- Binaya fan cooil havalandırma sistemi konmuştur.

- Bina girişi tek iken, fonksiyonel olarak ayrılmış ve anıtsal bir şeref girişi düzenlenmiştir.

- Asansör sayısı iki kat artırılmıştır.

- En fazla ikişer kişilik odalarda çalışacak denetçilerimize heran bilgisayara ulaşma imkanı sağlanmıştır. Keza, arşiv ve değerlendirme odalarıyla rahat bir çalışma ortamı yaratılmış olacaktır.

- Bir katı misafirhane, bir katı sağlık merkezi olacak şekilde yeniden düzenlenen sosyal binada lokal de bulunacaktır.

Böylelikle bugün çektiğimiz bazı sıkıntılar inşallah, tümüyle giderilmiş olacaktır.

Tüm bu hizmetlerin ifası sırasında sayın daire başkanlarımızdan, üyelerimizden, denetçilerimizden ve idari personelimizden destek gördüğümü büyük bir memnuniyetle belirtmek istiyorum. Bu itibarla hepsine ayrı ayrı teşekkürü, zevkli bir görev sayıyorum.

Değerli Genç Arkadaşlarım,

Önce Sayıştayı, denetim mesleğini seçmek suretiyle isabetli bir tercihte bulunduğunuz için sizi tebrik ediyorum. Ayrıca, yetiştirme ve meslek kurslarını başarıyla tamamlayarak Denetçi olmaya hak kazandığınız için kutluyor, başarılarınızın bundan böyle de devamını diliyorum. Ancak ilâve etmek isterim ki, öğrenmenin sonu yok. Sakın ola ki ben artık denetçi oldum diye rehavete kapılmayın. Bilindiği üzere, işgal konumuz olan mali olaylar çok değişken olup, buna paralel olarak mali düzenlemeler ve denetim teknikleri de hızla değişmektedir. Bu değişime ayak uydurabilmeniz için çok ama çok çalışmalısınız. Çalışmanızı zaruri kılan bir başka faktör de, yetkilerinizin genişliğidir. Yüce T.B.M.M adına kullandığınız bu geniş yetkilerin, sorumluluğunuzu da aynı ölçüde artırdığını hiç unutmayın. Sayıştay mensubu olmanın onur ve ayrıcalığıyla bu büyük sorumluluğu bihakkın yerine getireceğinize olan inancım tamdır.

Kıymetli meslektaşlarım, Muhterem Emekli Mensuplarımız,

Müesseseler, bizatihi şöyledir ya da böyledir diye tanımlanamaz. Onlara hayat veren, onlara ruh veren, yücelten, süjelerdir, onların mensuplarıdır. Sizler hayatınızın en verimli otuz yılını Sayıştaya verdiniz. Muhterem emekli mensuplarımız, sizler, ömrünüzü Sayıştaya bahşettiniz. Bugün Sayıştay, saygın, güvenilir bir kurumsa, bu yüce çatının harcı sizlerin değerli emekleriyle karıldı. Bunları nezaketen değil samimi kanaatım olduğu için söylüyorum. Sayıştay olarak sizlere çok şey borçluyuz. Aslında bu borcun edası imkânsız. Sizlere takdim edeceğimiz plaketler bu borcumuzun ancak naçiz ve sembolik bir ifadesidir.

Efendim, bu mutlu günde bizlerle beraber olma şerefini bahşettiniz. Hepinize teşekkür ediyorum. Genç arkadaşlarımı ve kıdemli arkadaşlarımı tekrar kutluyorum. Emekli mensuplarımıza esenlikler diliyorum. Hepinize sevgiler ve saygılar sunuyorum.